

Noutati

de la Agentia UE pentru droguri, Lisabona

RAPORTUL EUROPEAN PRIVIND DROGURILE 2016: TEME DE INTERES

EMCDDA evidențiază apariția de noi riscuri pentru sănătate odată cu schimbarea produselor și a modelelor de consum

(31.5.2016, LISABONA **A NU SE PUBLICA ÎNAINTE DE ORA 10:00 WET/ora Lisabonei**)
Piața europeană a drogurilor rămâne flexibilă, afirmă **Agencia pentru droguri a UE (EMCDDA)** cu ocazia lansării de astăzi, la Lisabona, a **Raportului european privind drogurile 2016: Tendințe și evoluții** ⁽¹⁾. În analiza sa anuală, agenția evidențiază: riscurile pentru sănătate ale produselor cu potență mare, apariția continuă de noi substanțe și schimbarea modelelor de consum de droguri. De asemenea, își exprimă îngrijorarea față de creșterea numărului de decese prin supradoză în unele țări, precum și față de amenințările reprezentate de piețele de droguri de pe internet. „Această nouă analiză subliniază necesitatea includerii în agenda politică europeană în materie de droguri a unui set mai amplu și mai complex de tematici politice decât în trecut”, se afirmă în raport.

Dimitris Avramopoulos, comisarul european pentru migrație, afaceri interne și cetățenie, declară: „Europa se confruntă cu o problemă tot mai mare legată de droguri. Substanțele psihoactive noi, drogurile stimulante, heroina și alte opioide continuă să înregistreze niveluri ridicate ale cererii și ofertei, cu efecte majore asupra sănătății publice. De aceea, Raportul european privind drogurile 2016 reprezintă o completare importantă a bazei noastre de dovezi cu privire la problema drogurilor și un instrument util pentru factorii de decizie europeni în elaborarea politicilor și a măsurilor de combatere a acestei probleme. Pornind de la aceste cunoștințe, vom continua să facem apel la statele membre ale UE, la țările terțe, la companiile de internet și la societatea civilă, solicitându-le să-și intensifice cooperarea pentru a combate această provocare globală.”

Revenirea MDMA: creșterea consumului și a disponibilității produselor în doze mari

Raportul publicat astăzi confirmă revenirea MDMA-ului (comercializat adesea sub denumirea de „ecstasy”) ca drog stimulant preferat de tinerii europeni, menționând „dovezi concrete că MDMA-ul devine tot mai popular, atât în rândul consumatorilor „vechi” de droguri stimulante, cât și în rândul noii generații de consumatori tineri.” ⁽²⁾.

Aproximativ 2,1 milioane de adulți tineri (între 15 și 34 de ani) declară că au consumat MDMA în ultimul an (1,7% din această grupă de vârstă). Până nu demult, consumul de MDMA se afla în scădere – față de nivelurile de vârf atinse în prima jumătate a anilor 2000 –, dar datele din ultimul studiu indică creșterea consumului în Europa (figura 2.4). Noile studii au indicat estimări mai ridicate ale consumului în rândul adulților tineri în nouă din cele 12 țări raportoare, față de datele prezentate în cercetările comparabile anterioare. De asemenea, există semnale că MDMA-ul nu mai este un drog de nișă sau al unei subculturi, consumat în cluburi de dans, ci este consumat, în prezent, de o diversitate mai mare de tineri, în locuri tipice pentru viața de noapte, cum ar fi barurile și petrecerile.

În completarea datelor oferite de aceste studii, o cercetare desfășurată în 2015, în mai multe orașe, a arătat că nivelul reziduurilor de MDMA din apele reziduale urbane era mai mare în anul de referință, comparativ cu 2011, în unele orașe înregistrându-se creșteri foarte mari (figura 2.5)⁽³⁾.

Explicația poate fi legată de puritatea crescută a MDMA-ului și/sau de creșterea disponibilității și a consumului acestui drog.

Relansarea MDMA-ului este asociată cu „inovarea în ceea ce privește aprovizionarea cu precursori ai MDMA, noile tehnici de producție și oferta online”, explică **EMCDDA**. De asemenea, după un declin înregistrat în ultimul deceniu, au fost raportate semne ale revigorării producției de MDMA. De exemplu, în **Belgia** (2013) și **Țările de Jos** (2014) au fost desființate laboratoare de producție, pe scară largă, a MDMA-ului.

În 2014, disponibilitatea produselor cu conținut ridicat de MDMA a determinat emiterea de către **EMCDDA** și **Europol** a unor alerte în domeniul sănătății publice. În prezent, mai frecvent, sunt disponibile pe piață, produse sub formă de pudră, cristale și comprimate, care conțin doze mari de MDMA, comprimatele fiind promovate uneori prin tehnici sofisticate și precise de marketing. Aceasta este considerată o strategie deliberată a producătorilor de a îmbunătăți reputația drogului, după o perioadă în care produsele de calitate slabă și puritatea scăzută au determinat scăderea consumului.

Directorul EMCDDA, Alexis Goosdeel, afirmă: „Revigorarea MDMA-ului aduce cu ea necesitatea regândirii măsurilor actuale în domeniul prevenirii și reducerii riscurilor pentru a ne adresa și a veni în sprijinul unei noi populații de consumatori, care pot utiliza produse în doze mari, fără a înțelege, în întregime, riscurile implicate. În noul nostru raport sunt evidențiate cazuri de intoxicații, și chiar de decese asociate consumului acestui drog. Este un lucru deosebit de îngrijorător, deoarece MDMA-ul pătrunde, în prezent, în mai multe medii sociale și este tot mai disponibil prin intermediul piețelor online.”

Raportul reliefează faptul că „potențialul de extindere a ofertei de droguri online pare a fi considerabil”, cu toate că majoritatea tranzacțiilor cu droguri ilegale continuă să se efectueze offline ⁽⁴⁾. În acest sens, **EMCDDA** subliniază că identificarea unui răspuns la „acest nor negru tot mai amenințător” reprezintă o temă de importanță vitală pentru viitoarea agendă politică europeană.

Noile droguri: noi efecte nocive și alerte de sănătate

Riscurile asociate consumului drogurilor noi sunt monitorizate la nivel european prin **sistemul de avertizare timpurie al UE** privind noile substanțele psihoactive (NSP). Aceste riscuri variază, dar pot fi grave, mergând până la intoxicații acute sau chiar decese. Doar din 2014 până în prezent, **EMCDDA** a emis către statele membre 34 alerte în domeniul sănătății publice, asociate consumului de NSP.

Numărul, tipul și disponibilitatea noilor substanțe psihoactive pe piața europeană continuă să crească, agenția monitorizând în prezent peste 560 de astfel de substanțe (figura 1.10). În 2015, au fost raportate, pentru prima dată, 98 substanțe noi (101 în 2014). Și de această dată, lista substanțelor noi raportate a fost dominată de canabinoizii sintetici și de catinonele sintetice (24 și, respectiv, 26). Împreună, aceste două categorii au reprezentat aproape 80% din cele 50 000 de capturi de NSP din 2014 și peste 60% din cele 4 tone capturate (figurile 1.11 și 1.12).

Identificarea unui răspuns eficace și rapid la comercializarea noilor substanțe psihoactive, din care unele se dovedesc a fi extrem de toxice, reprezintă o provocare majoră. „Tinerii consumatori pot deveni, fără să vrea, cobai umani pentru substanțe ale căror riscuri potențiale pentru sănătate sunt, în mare parte, necunoscute”, se afirmă în raport.

Canabinoizii sintetici, care se comercializează drept înlocuitori „legali” ai canabisului, pot fi extrem de toxici, după cum o dovedesc intoxicațiile în masă care au fost raportate (de exemplu în **Polonia**). În februarie 2016, EMCDDA a emis o avertizare cu privire la MDMB-CHMICA, un canabinoid sintetic asociat cu 13 decese și 23 intoxicații non-fatale în Europa, din 2014 și până în prezent. Catinonele sintetice se comercializează ca înlocuitori „legali” ai drogurilor stimulante, precum amfetamina,

MDMA-ul și cocaina. Din 2011, până în prezent, catinona sintetică alfa-PVP⁽⁵⁾, un drog stimulant puternic, a fost asociată cu aproape 200 de intoxicații acute și cu peste 100 de decese.

Raportul descrie modalitățile prin care producătorii de NSP se pot adresa, în prezent, populației "vechi" de consumatori problematici de droguri. În această privință, îngrijorător este numărul crescut de opioide sintetice noi detectate. (Din 2009 până în prezent au fost detectate, în total, 19 opioide sintetice noi, din care 11 fentanili). Mulți fentanili au o potență foarte mare și pot fi comercializați consumatorilor sub formă de heroină, fără ca aceștia să bănuiască ce li se oferă, prezentând, în acest fel, un risc de supradoză. În 2015, 32 decese înregistrate la nivel european au fost asociate consumului de acetilfentanil, opioid sintetic, ceea ce a determinat efectuarea unei analize de către EMCDDA și Europol⁽⁶⁾.

Creșterea numărului de decese prin supradoză: în centrul atenției, heroina și alte opioide

Se estimează că, în 2014, în Europa, s-au înregistrat cel puțin 6 800 cazuri de deces prin supradoză, asociate, în principal, consumului de heroină și alte opioide, ceea ce reprezintă o ușoară creștere față de anul precedent (vezi capitolul 3 și Buletinul statistic). În unele țări în care problemele asociate consumului de opioide au continuat de-a lungul timpului (de exemplu **Irlanda, Lituania, Suedia sau Regatul Unit**), se manifestă îngrijorări tot mai mari cu privire la aceste decese (vezi graficul, capitolul 3 și figura 3.12).

Motivele care au determinat această creștere a numărului de supradoze fatale nu sunt clare, dar pot fi implicați mai mulți factori, printre care: creșterea disponibilității heroinei, creșterea purității, îmbătrânirea coortei de consumatori și schimbarea modelelor de consum, inclusiv utilizarea opioidelor sintetice și a medicamentelor. Cel mai frecvent se raportează cazuri de supradoză în rândul consumatorilor de opioide mai vârstnici (35-50 de ani), dar în unele țări (de exemplu în **Suedia**) se înregistrează o creștere a numărului de decese prin supradoză și în rândul tinerilor sub 25 de ani, ceea ce impune o analiză mai atentă. În prezent, în mai multe țări, prin programe comunitare, li se oferă consumatorilor de opioide, naloxonă, un medicament care înlătură simptomele supradozei⁽⁷⁾.

Deși heroina rămâne opioidul cel mai frecvent consumat, se face abuz din ce în ce mai mult de opioide sintetice, înregistrându-se o creștere a numărului de țări care raportează opioidele sintetice ca drog principal consumat de persoanele admise la tratament (figura 2.9). În rapoartele toxicologice se regăsesc frecvent și opioidele sintetice utilizate în tratamentul de substituție (de exemplu, metadona sau buprenorfina), aceste substanțe fiind asociate cu o pondere substanțială din numărul deceselor provocate de droguri în unele țări (de exemplu **Irlanda, Franța, Finlanda sau Regatul Unit**). Strategiile de prevenire a deturnării medicamentelor folosite în tratamentul de substituție pentru opioide sunt în centrul atenției unei noi analize a **EMCDDA** (*Perspective în materie de droguri/Perspectives on Drugs/PODs*)⁽⁸⁾.

Raportul de astăzi este îmbogățit cu date noi, colectate la nivel de oraș, de la camerele de gardă ale anumitor spitale din toată Europa (figura 3.11). Deși heroina reprezintă drogul ilegal cel mai frecvent raportat în cazurile de urgență, în unele zone predomină cocaina, alte droguri stimulante și canabisul. Perfecționarea monitorizării sistemului de colectare a datelor privind urgențele medicale va contribui la o mai bună înțelegere a modelelor de consum de droguri, a intoxicațiilor acute și a problemelor noi⁽⁹⁾.

Se estimează că aproximativ 1,2 milioane de persoane au primit tratament pentru consumul de droguri ilegale în Uniunea Europeană în anul 2014 (1,5 milioane dacă se includ Norvegia și Turcia). Aproximativ 644 000 consumatori de opioide au beneficiat de tratament de substituție în Uniunea Europeană în 2014 (680 000 dacă se includ Norvegia și Turcia). Manifestarea simultană a consumului de substanțe și a tulburărilor psihice (comorbiditatea)⁽¹⁰⁾ continuă să pună în dificultate furnizorii de tratament, temă discutată, astăzi, în cadrul unei noi analize a **EMCDDA** (vezi POD).

Problemele asociate drogurilor stimulante sunt „din ce în ce mai vizibile”

Constatările recente rezultate din analiza apelor reziduale, din datele privind capturile și datele din studiile de prevalență indică diferențe regionale între modelele de consum de droguri stimulante la nivel european (figurile 1.5, 2.2, 2.3, 2.6 și 2.7). Consumul de cocaină este mai mare în țările din vestul și sudul Europei – reflectând localizarea porturilor de intrare și a rutelor de trafic –, în timp ce consumul de amfetamine (amfetamină și metamfetamină) predomină în nordul și estul Europei.

Raportul descrie modul în care „problemele asociate consumului drogurilor stimulante sunt din ce în ce mai vizibile”. În unele țări, este îngrijorătoare creșterea numărului de noi cereri de tratament pentru probleme legate de consumul de amfetamine, în pofida relativei stabilități a nivelului de consum (figura 2.10). În ansamblu, în ultimul deceniu, în Europa, a crescut cu 50% numărul de consumatori care se adresează serviciilor de tratament pentru prima dată, amfetaminele fiind principalul drog consumat (vezi graficul, capitolul 2). Această situație este determinată, în special, de creșterea consumului de amfetamine în **Germania** și, în mai mică măsură, de metamfetamine în **Cehia**.

În ciuda declinului general înregistrat de drogurile injectabile în Europa, în prezent, injectarea drogurilor stimulante reprezintă o îngrijorare. Aproape jumătate (47%) din pacienții nou admiși la tratament în 2014, care consumau amfetamine ca drog principal, au declarat că injectarea era cea mai frecventă cale de administrare a drogului. O serie de țări raportează, de asemenea, injectarea de metamfetamină și catinone împreună cu alte droguri (de exemplu, GHB) în rândul unor grupuri de dimensiuni reduse de bărbați care fac sex cu bărbați. Așa-numitele practici de „slamming” sunt asociate cu niveluri ridicate ale comportamentelor sexuale expuse la riscuri, ceea ce indică necesitatea unei cooperări sporite și a unei reacții comune din partea serviciilor de asistență pentru consumul de droguri și a celor de sănătate sexuală.

În UE, se menține tendința de scădere a numărului de noi infectări cu HIV, diagnosticate în rândul consumatorilor de droguri injectabile. În 2014, au fost raportate 1 236 cazuri noi de infectare cu HIV în rândul persoanelor care își injectează droguri, acesta fiind cel mai mic număr de peste un deceniu. Cu toate acestea, în 2015 au fost raportate focare de infecții cu HIV, localizate în rândul unor categorii marginalizate ale populației din **Irlanda, Luxemburg și Regatul Unit (Scoția)**. Printre factorii care au contribuit la apariția acestor focare se numără: schimbările survenite în modelele de consum, în principal creșterea consumului de droguri stimulante prin injectare. „Trebuie acordată mai multă importanță identificării și combaterii modelelor localizate ale consumului de droguri stimulante și ale riscurilor asociate”, se afirmă în raport.

Hepatita C înregistrează o prevalență extrem de mare în rândul consumatorilor de droguri injectabile din Europa, cu o prevalență a anticorpilor HCV, indicată de studiile conduse pe eșantioane naționale, în perioada 2013-2014, cuprinsă între 15% și 84% (figura 3.9). În timp ce noi medicamente pentru tratarea hepatitei C au devenit tot mai disponibile, asigurarea accesului la diagnosticare și tratament rămâne o provocare importantă pentru profesioniștii care lucrează cu consumatorii de droguri injectabile.

Cocaina este în continuare cel mai consumat drog stimulant ilegal din Europa, aproximativ 2,4 milioane de adulți tineri (15-34 de ani) declarând că au consumat cocaină în ultimul an. Cocaina a fost indicată ca drog principal de 60 000 de pacienți care au început un tratament specializat pentru dependența de droguri în 2014 și de 27 000 din cei admiși la tratament pentru prima dată. Traficul de cocaină către Europa face obiectul unei noi analize a **EMCDDA** date publicității astăzi (vezi POD).

Canabisul: îngrijorări cu privire la creșterile înregistrate în materie de consum, potență și admitere la tratament

Se estimează că aproximativ 16,6 milioane de tineri europeni (15-34 de ani) au consumat cannabis în ultimele 12 luni. Deși, nivelul consumului diferă de la o țară la alta (figura 2.1), în general, în Europa acesta nu indică o tendință de scădere, existând chiar semne ale unor creșteri. Opt din cele 13 țări

care dispun de estimări din studii recente (începând cu 2013) raportează creșteri ale consumului de cannabis în ultimul an, la această grupă de vârstă.

Costurile medicale și sociale ale consumului de cannabis sunt cele mai ridicate în rândul consumatorilor frecvenți sau cu istoric îndelungat de consum (se estimează că aproximativ 1% dintre adulții europeni sunt consumatori zilnici sau aproape zilnici de cannabis). Nivelurile de potență ale plantei și rășinii de cannabis sunt ridicate, în comparație cu media istorică (vezi graficul, capitolul 1), ceea ce poate mări riscurile asociate consumului.

Datele cu privire la persoanele admise la tratament pentru probleme legate de consumul de cannabis pot contribui la o mai bună înțelegere a naturii și amplitudinii consumului de mare risc în Europa. Numărul persoanelor admise prima dată tratament pentru probleme legate de consumul de cannabis a crescut de la 45 000 în 2006, la 69 000 în 2014. Creșterea cererii de tratament este asociată cu mai mulți factori, printre care schimbarea nivelurilor de consum și de consum intensiv, disponibilitatea unor produse mai nocive, practicile diferite de referire și creșterea disponibilității serviciilor de tratament.

Canabisul este drogul cel mai frecvent capturat în Europa, reprezentând peste trei sferturi din capturi (78%) (figura 1.1). În Europa, numărul capturilor de plantă de cannabis l-a depășit pe cel al capturilor de rășină în 2009, iar de atunci diferența continuă să se accentueze (figura 1.3). Cu toate acestea, cantitatea de rășină de cannabis capturată în UE este încă mult mai mare decât cea de plantă de cannabis (574 de tone față de 139 de tone) și, potrivit ultimelor date, cantitatea de rășină de cannabis capturată a crescut. Schimbările de pe piața europeană a rășinii de cannabis sunt examinate astăzi într-o nouă analiză care însoțește raportul (vezi POD).

Președintele Consiliului de administrație al EMCDDA, Laura d'Arrigo, concluzionează:

„La doar câteva săptămâni de la sesiunea extraordinară a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite referitoare la droguri, prezentul raport demonstrează angajamentul pe termen lung al Uniunii Europene față de o abordare bazată pe dovezi a politicii în domeniul drogurilor. Raportul prezintă o analiză cuprinzătoare a ultimelor tendințe observate în cele 28 de state membre ale UE, în Turcia și în Norvegia. De asemenea, raportul ne amintește că, în timp ce unele probleme din trecut sunt încă de maximă actualitate, apar în permanență amenințări noi, în principal legate de dezvoltarea pieței drogurilor sintetice. Sunt convinsă că un astfel de raport reprezintă o modalitate de a împărtăși cunoștințele cu privire la situația drogurilor din Europa și de a concepe împreună noi răspunsuri la aceste provocări.”

Note

⁽¹⁾ Pachetul *Raportului european privind drogurile 2016* (inclusiv Buletinul statistic) este disponibil la adresa: www.emcdda.europa.eu/edr2016

Datele prezentate în raport se referă la anul 2014 sau la ultimul an pentru care sunt disponibile date. În tabelul „Scurtă prezentare” de la pagina 13 puteți vedea o privire de ansamblu a estimărilor privind consumul de droguri.

⁽²⁾ Vezi și www.emcdda.europa.eu/publications/rapid-communications/2016/mdma

⁽³⁾ Vezi și www.emcdda.europa.eu/publications/insights/assessing-drugs-in-wastewater

⁽⁴⁾ Vezi și www.emcdda.europa.eu/publications/insights/internet-drug-markets – www.emcdda.europa.eu/start/2016/drug-markets

⁽⁵⁾ www.emcdda.europa.eu/publications/joint-reports/alpha-pvp

⁽⁶⁾ www.emcdda.europa.eu/publications (Rapoarte comune/*Joint reports*)

⁽⁷⁾ www.emcdda.europa.eu/publications/insights/take-home-naloxone

⁽⁸⁾ *Perspective în materie de droguri (Perspectives on Drugs/PODs)* disponibil la adresa: www.emcdda.europa.eu/edr2016

⁽⁹⁾ www.emcdda.europa.eu/activities/emergencies

⁽¹⁰⁾ www.emcdda.europa.eu/publications/insights/comorbidity-substance-use-mental-disorders-europe